

Пише: Милан Благојевић
среда, 24 фебруар 2021 12:10

Нисам мислио, јер то није посао судије, да додатно, па још путем новинске колумне, објашњавам пресуду коју сам као надлежни судија Окружног суда у Бањалуци донио недавно у једном предмету. Али када је у суботу, 20. фебруара 2021. године, Валентин Инцко у својству високог представника у БиХ, гостујући у једној телевизијској емисији, рекао да “господин Благојевић мора сносити посљедице” и то због пресуде коју сам донио као судија, не могу и као човјек и као судија, а да не проговорим.

И то не због господина Инцка и свих осталих високих представника прије њега, јер ниједном од њих не вриједи говорити, пошто они, попут већине грешника, неће никада признати да су згријешили, без обзира на сву очигледност њихових гријеха. Умјесто њима, ја све ово пишем за себе и оне честите људе из сваког од овдашњих колективитета који су већ увидјели истинитост онога о чему говорим у наставку. А ту истину није тешко спознати, пошто је она очигледна и једноставна, тако да је за њу само потребно имати здрав разум и прав суд.

Њена суштина се односи на нешто што оптерећује наше животе већ четврт вијека и тиче се овлашћења високог представника у БиХ. Када се то постави као питање пред домаћег судију, онда елементарно правничко знање и поштење не могу спорити да високи представник према Анексу 10 Дејтонског мировног споразума има одређена овлашћења. Она су у том анексу одређена као овлашћења надгледања спровођења мировног рјешења; одржавања тијесних веза са странама ради унапређења њиховог потпуног придржавања цивилних аспеката мировног рјешења; усклађивања дјелатности грађанских организација и агенција у БиХ; олакшавања рјешавања било којих потешкоћа које настану спровођењем мировног рјешења; учествовања на састанцима организација донатора; периодичног извјештавања УН, ЕУ, САД, Руске Федерације и других заинтересованих влада и страна (овдје се између осталог подразумијевају БиХ, Република Српска и ФБиХ као уговорне стране Дејтонског мировног споразума); те давања смјерница и примања извјештаја од повјереника Међународних оперативних полицијских снага. Када се пажљиво чита свака од претходно наведених ријечи (што је неизоставно у процесу исправног тумачења било које правне одредбе), није тешко запазити, чак и правном лаику, како нигдје није прописано да високи представник може овдје да намеће законе или било које друге правне акте. Јер, ријечи “надгледање спровођења мировног рјешења”, “одржавање тијесних веза са странама”, “олакшавање рјешавања потешкоћа”, “учествовање на састанцима”, “периодично извјештавање”, не могу, чак и у наopakим правним “умовима”, добити значење овлашћења за доношења било којег закона.

Право на интерпретацију даје само овлашћење за тумачење, а тумачење по природи ствари не значи нити може значити право на доношење или наметање било ког правног акта, а камоли закона. Ни Устав БиХ то не дозвољава високом представнику

Тумачење

Такво право за високог представника не произлази ни из одредбе Анекса 10 Дејтонског мировног споразума према којој он има овлашћење за коначну интерпретацију тог анекса. Јер, право на интерпретацију даје само овлашћење за тумачење, а тумачење по природи ствари не значи нити може значити право на доношење или наметање било ког правног акта, а камоли закона. Ни Устав БиХ то не дозвољава високом представнику.

Такво право високом представнику није дато ни од стране Савјета безбједности

Пише: Милан Благојевић
среда, 24 фебруар 2021 12:10

Уједињених нација, пошто у том правцу не постоји ниједна резолуција тог органа. Ни Резолуцијом Савјета безбједности УН, број 1031 од 15. децембра 1995. године, а ни било којом каснијом резолуцијом тог тијела, високом представнику није дато право да овдје намеће било који закон или други правни акт. Умјесто тога, наведеном резолуцијом Савјет безбједности је само потврдио успостављање институције високог представника у БиХ, на захтјев страна Дејтонског мировног споразума (прије свега БиХ, Републике Српске и ФБиХ као уговорних страна) и то, како стоји у тој резолуцији, у складу са Анексом 10 о цивилној имплементацији Мировног споразума. Тиме је и Савјет безбједности рекао нешто, што никада до данас није порекао, а то је да високи представник овдје може радити само оно што му је одређено Анексом 10 Дејтонског споразума и ништа више од тога. Само у том смислу је истом резолуцијом потврђено да је високи представник коначни ауторитет у погледу тумачења наведеног анекса, што значи да је поменутом Резолуцијом Савјета безбједности, број 1031, високом представнику признато само право тумачења Анекса 10, а не и да у БиХ намеће законе или друге правне акте. Имајући све то у виду, то јест да Савјет безбједности, а ни други органи Уједињених нација нису овластили високог представника да овдје намеће законе или друге правне акте, те да то право Савјет безбједности, а ни Уједињене нације у цјелини, нису дали ни било коме другом, нити такво право произлази из одредаба Дејтонског мировног споразума, ни тзв. Конференција за имплементацију мира (а ни било који њен орган) нема право да овлашћује високог представника да у БиХ намеће законе или друге правне акте. Стога високи представник нема право (ни према домаћем, а ни према међународном праву) да се позива на било које закључке наведене конференције (па ни на закључке те Конференције из Бона 1997. године нити на закључке и декларације управног одбора те конференције), јер та конференција ниједним правним извором унутрашњег и међународног права није овлашћена да каже да високи представник може наметати законе у БиХ. Штавише, постојање те конференције није ни прописано Дејтонским мировним споразумом, нити другим међународним уговором, као ни било којим актом Савјета безбједности или других органа Уједињених нација.

Голе чињенице

То су голе чињенице, она огољена стварност усљед које нико, па ни Уставни суд БиХ, не може рећи да високи представник може доносити законе у БиХ

То су голе чињенице, она огољена стварност усљед које нико, па ни Уставни суд БиХ, не може рећи да високи представник може доносити законе у БиХ. А ако то и учини, Уставни суд БиХ тиме не само што крши унутрашње и међународно право у којима (ни у једном њиховом извору) није прописано такво право високог представника, већ Уставни суд БиХ таквом својом одлуком себе неуставно претвара у нормотворца који жели дати

Пише: Милан Благојевић
среда, 24 фебруар 2021 12:10

високом представнику нешто што није прописано у унутрашњем и међународном праву.

И ту се завршава све оно што је потребно за потпуну и правилну правну анализу овлашћења високог представника у БиХ. Све изван тога није право, већ политика па се само њоме може објаснити потреба да се упркос свему наведеном одржи изопачено схватање, тако укоријењено код нас, да високи представник има нешто што нема. У суштини, ријеч је о истинском лагању од стране ОХР-а и охаеризацији нашег друштва која је пустила коријење. Стога ме све то неодољиво подсјећа на мисли Хане Арент, која је у вези са другим питањима давно запазила нешто што је тако примјењиво на овдашњи охаеризам, рекавши: “То стално лагање и нема за циљ да народ повјерује у лаж, него да народ ни у шта не вјерује. Таквом народу није одузет само капацитет за акцију него и способност да мисли и суди. Са таквим народом можете да радите шта хоћете”.

Господине Инцко, смијените ме ви, а немојте закулисним путем захтијевати од домаћих власти да то учине. Будите транспарентни и имајте петљу па то ви учините, јер ја пред вашим и правним насиљем ваших претходника нећу никада устукнути, ни као човјек ни као судија. Није важно што ћу остати без посла, јер шта ми вриједе судијска функција и новац ако изгубим професионално поштење и образ

Пише: Милан Благојевић
среда, 24 фебруар 2021 12:10

Ја се са тим не мирим и трудим се да свој судијски посао радим поштено, а то значи да увијек имам оно без чега се, како је говорио Рудолф Јеринг у својој књизи “Циљ у праву”, не могу замислити ваљане судије. То су њихов морални интегритет и професионална савјест, што значи да судија треба да располаже не само одговарајућим професионалним знањем већ и спремношћу да то знање досљедно примјењује. Уз то мора имати и потребну чврстину воље и моралну храброст да се у примјени права не заведе обзирима ма које врсте, било мржњом, било пријатељством, било сажалењем или страхом. Једноставније речено, судија је то само ако има и знање и поштење, па је друштву и држави бадава уколико њихов судија има само једно од тог двога.

Е управо вођен тим и само тим вриједностима, као и свим осталим што сам написао у овој колумни, ја никада као судија нисам, нити ћу примијенити било који закон или други правни акт који је овдје наметнуо високи представник, кршећи унутрашње и међународно право. Зато позивам господина Инцка да одржи ријеч и испуни пријетњу коју је недавно изрекао према мени. Господине Инцко, смијените ме ви, а немојте закулисним путем захтијевати од домаћих власти да то учине. Будите транспарентни и имајте петљу па то ви учините, јер ја пред вашим и правним насиљем ваших претходника нећу никада устукнути, ни као човјек ни као судија. Није важно што ћу остати без посла, јер шта ми вриједе судијска функција и новац ако изгубим професионално поштење и образ.

Аутор је судија Окружног суда у Бањалуци